

A HÁZIORVOS ÉS A FOGLALKOZÁS EGÉSZSÉGÜGYI ORVOS KAPCSOLATA

**Szegedi Tudományegyetem
Szent-Györgyi A. Orvos- és Gyógyszerész-
tudományi Centrum
Családorvosi Intézet és Rendelő,
Háziorvostani Szakmai Kollégium**

Alapellátás fogalma

- **Minden állam felelős állampolgárai egészségéért"**
- **(ENSZ WHO Alapokmány 1946., Magyar Alkotmány 1949.),**
- **Hazai ellátási rendszer, szereplők, tevékenységek:**
- **(CLIV. törvény az egészségügyről 1997.)**
- **Egészségügyi alapellátás fogalma: társadalmilag, bizonyos funkcióval szervezett eü. ellátás lakosság közelébe vitt formája.**

Magyarországi egészségügyi alapellátás

- anya-, csecsemő-, gyermekvédelem:
- gyermek háziorvosi szolgálat,
- védőnői hálózat,
- iskolaorvosi rendszer,
- **felnőtt (vegyes) háziorvosi szolgálat,**
- **foglalkozás eü. szolgálat,**
- fogorvosi ellátás,
- házi ápolás,
- elsődlegesen elérhető sürgősségi ellátás,
- alapfokú gyógyszerellátás.

Alapelvek

- **szektor-semlegesség,**
- **kistérségi, emberi közösségekre alapozott,**
- **multidiszciplináris team-munka.**
- **Team tagjai azonos rangúak - szakképzettségtől és státusztól függetlenül,**
 - **egymás szaktudását és**
 - **gyakorlati munkáját elismerve**
 - **együtt tevékenykednek.**

A foglalkozás-egészségügy

- **orvostudományi szakág,**
- **az alapellátáshoz tartozó klinikai szakterület,**
- **mely számos specifikummal rendelkezik és**
- **alapvető feladatai a munka-higiéné és a**
- **foglalkozás-orvostan terén jelentkeznek.**
- **Tevékenységi területéhez közel azonos arányban és fontossággal tartozik a**
 - **betegség-megelőzés,**
 - **az egészségmegőrzés és a**
 - **gyógyító orvoslás terén jelentkező feladatkör.**

A foglalkozás-orvostan (FOT)

- **Klinikus szakma, szakemberei a házi orvosokhoz hasonló széles kompetenciával végzik klinikusi tevékenységüket**
- **legközelebb a klinikai orvostudomány részét képező *család- (közösségi) orvoslás* és a**
- **az egészségtudományok körébe sorolt *megelőző orvostan* és *népegészségtan* tartoznak.**
- **Más országokhoz hasonlóan jelentős személyi átfedés a házi orvosokkal, akik**
- **foglalkozás-egészségügyi szakképzettséggel és munkakörben is dolgoznak ill. vice versa.**

Háziorvos oktatók

- **SZTE Családorvosi Intézet oktatói kara oktató háziorvosai közül számos mindkét szakképzettséggel és**
- **egyidejűleg műveli mindkét szakterületet.**
- **Az SZTE ÁOK Népegészségtani Intézete ugyanakkor, profiljánál és különös érdeklődési területénél fogva, rendelkezik olyan oktatói karral, akik a FOT megelőző és egészség-megőrző területein a legmagasabb fokú oktatási igényeknek is megfelelnek.**

FOT oktatása

- Korábban a Semmelweis Egyetem tanszéke végezte,
- az ellátáshoz szükséges humán erőforrás gazdálkodás,
- a szakterületet művelők nagy száma, azaz a szakmai utánpótlás képzése és a
- szakemberek folyamatos továbbképzése jelentős oktatási feladat régióinkban is.
- 90-es évtized második felében rendeleti kötelezettség alapján számos, addig nem adekvát képzettségű „üzemorvos” szerzett szakképzettséget,
- 1999-ben szakképzési (66/1999.) és a
- kötelező továbbképzésről szóló (73/1999. Eü.M.) rendeletek olyan kihívást, melyre
- Karunknak, mint regionális vezető oktató intézménynek reagálnia kellett.

Helyi adottságok és az oktatás megszervezésének szempontjai

- A tantárgyakat megfelelő tanszék oktatja, de
- több hasonló tanrendű tárgy oktatását egyidejűleg végzi,
- oktatói felkészültsége olyan (vagy olyanná alakítják), hogy
- egy-egy oktatási feladatot megoldjon, v.ö. tanszék-csoport.
- A SZTE finanszírozási helyzetében megfontolandó, hogy egy új tanszék képes lesz-e „eltartani magát” oktatási feladatai tökéletes teljesítésekor is,
- kiváltképp nehéz a posztgraduális oktatást végző tanszékek helyzete.

- **Az Universitas Szeged legnagyobb munkáltatója,**
- **évtizedek óta tart üzem-, majd foglalkozáseü. rendelőket, melyek gyakorlati alaptevékenysége és**
- **a személyzet (humán erőforrás) képes a FOT oktatásra.**
- **1996. óta a Családorvosi Intézetében un. modell családorvosi rendelő működik,**
- **FOT-hoz közelálló küldetéssel, kompetenciával,**
- **profilja és felszereltsége révén felkészült klinikai jellegű alapellátói feladatok, között a FOT-ban döntő súlyú preventív és egészségmegőrző oktatására.**

Graduális oktatás

- **Oktató csoport végzi, mely a Családorvosi Intézet (Cs.I.) részlegeként,**
- **vezető oktatójának kari meghívás alapján prof. Dr. Ungváry György bizonyos témakörök előadója is,**
- **Meghirdetés 2001-ben,**
 - válaszható főkéllégium,
 - IV-V. éves orvostanh-k,
- **klinikai tanmenet kidolgozása Dr. Balogh Sándor feladata, melyet**
- **a csoport tagjainak személyes megismerése után kiszignálnak.**

Graduális kurrikulum

- **A foglalkozás-egészségügy (FEÜ) fogalma, szervezeti felépítése és feladatai,**
- **A FEÜ (üzemegészségügy) és a foglalkozási megbetegedések a primér prevenciótól a kuratív medicináig.**
- **A munkavédelem lényege, szervezeti felépítése, a munkahelyi egészség és biztonság szabályozása,**
- **A kockázat fogalma, kockázat elemzés a munkahelyen: kockázat-becslés, -kezelés, -kommunikáció.**
- **Munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések, foglalkozással összefüggő megbetegedés – általános fogalmak, felosztás,**
- **a munkakörnyezeti kóroki tényezők, balesetei és egészségkárosító kockázatok,**
- **mechanikai kóroki tényezők, baleseti kockázat, munkabalesetek és prevenciójuk.**
- **Fizikai kóroki tényezők okozta egészségkárosító kockázatok, megbetegedések és prevenciójuk: zaj, vibráció, ionizáló sugárzás, egyéb fizikai kóroki tényezők.**

Graduális kurrikulum

- **Munka-anatómiai, élettani, biokémiai ismeretek,**
- **fizikai munka, hőmunka;**
- **szellemi munka;**
- **jelentős pszichés megterheléssel járó munkavégzés;**
- **munkavégzés speciális munkakörnyezeti feltételek között (klíma, nyílttér, külföldi)**
- **ergonómiai alapismeretek.**

Graduális kurrikulum

- **A foglalkozás-egészségügyi orvos munkahigiénés feladatai,**
- **üzemek telepítése, környezetvédelem, havaria-megelőzés;**
- **munkahelyek kialakítása, ergonómiai szempontok;**
- **üzemek szellőztetése, fűtése, világítása, vízellátása;**
- **üzemi hulladék, veszélyes hulladék, szennyvíz-, szemét-kezelésük;**
- **munkavédelem eszközei;**
- **üzemhigiénés vizsgálatok.**

Graduális kurrikulum

- **Kémiai kóroki tényezők, kémiai biztonság (Eü-i Toxikológiai Tájékoztatási Szolgálat - ETTSZ),**
- **általános toxikológiai ismeretek, határértékek**
- **vegyi anyagok és készítmények osztályozása,**
- **környezeti és biológiai monitorozás, fokozott expozíció fogalma;**
- **foglalkozási eredetű (késői-toxikus) hatások és prevenciójuk,**
- **porok higiénés-toxikológiája és szervezetre kifejtett hatása,**
- **biológiai kóroki tényezők a munkahelyen.**

Graduális kurrikulum

- **Munkára való alkalmasság megítélése munkakapacitás, a munka adaptálása a munkavállalóhoz,**
- **egészségmegőrzés a munkahelyen,**
- **etikai kérdések a munkahelyen,**
- **munkapszichológia,**
- **egészségnevelés és -megőrzés a FOT-ban,**
- **minőségbiztosítás a FEÜ-ben,**
- **Fontosabb nemzetgazdasági ágazatok FEÜ-e:**
 - **mezőgazdaság,**
 - **vegyipar (gyógyszeripar),**
 - **egészségügy,**
 - **kisüzemek foglalkozás-egészségügyi kérdései.**

Graduális kurrikulum

- **Munkaköri alkalmassági vizsgálatok,**
- **sérülékeny csoportok – gyermekek, fiatalok, nők, terhes nők, idősek, külföldi vendégmunkások foglalkoztatása,**
- **foglalkozási rehabilitáció,**
- **jogi szabályozás: foglalkozási megbetegedések, munkabalesetek: táppénz, munkaképesség csökkenés, rokkantság, kártalanítás, kártérítés,**
- **munkavállalók, munkakapacitás vizsgálatának elsajátítása, kockázat-becslés,**
- **kockázat-kezelés kidolgozása.**

Posztgraduális képzés

- **Rezidensek 2002-től,**
- **Ráépített program szervezés 2004-től,**
- **Folyamatos továbbképzés:**
 - évente 8-10 alkalom,
 - 4-6 órás programok,
 - Kötelező szinten-tartó 2006-tól,
 - Szakvizsgáztatás 2007
 - Szakvizsga előkészítő tanfolyam 2007

HO feladatai

1. az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés,
2. a beteg vizsgálata, gyógykezelése,
3. egészségi állapotának ellenőrzése,
4. orvosi rehabilitációja, illetve
5. szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.
6. a terhesgondozásban való közreműködés
7. a közegészségügyi-járványügyi feladatok ellátása
8. ügyeleti szolgálatban való részvétel
9. orvosszakértői feladatok

Eltérések

- **Preventív ellátás célja**
 - **Munkaalkalmasság**
 - **Egészségi állapot**
 - **Egészségmegőrzés**
 - » **Munkaalkalmasság**
 - » **Általános (HO) – Konkrét betegség**
 - » **Foglalkozás (Fogl. eü. O) – Konkrét foglalkozás**
 - **Lakóhely közelség**

Megoldások

- **ADATÁRAMLÁS**
- **FELADAT EGYEZTETÉS**
- **OEP – szerződés**
- **GRADUÁLIS OKTATÁS**
- **POSTGRDUÁLIS KÉPZÉS**

Jövőkép

- Folytatás, színvonal tartás-javítás,
- szakképzési akkreditáció - 2006,
- (szakorvosi vizsga - 2007,)
- tanszékcsoportban önálló tanszék,
- oktatás – klinikai munka teljes integrációja:
 - kubatúra,
 - felszereltség,
 - létszám.
- Intézményi szintű szolgáltatás – hallgatói is.

Köszönöm figyelmüket...